

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน ครูเกศวลี มะลิโชติ

เรื่อง การสู่ขวัญข้าว ๑

บทอ่าน การสู้ขวัญข้าว

การสู้ขวัญข้าว เป็นประเพณีที่ชาวนาจัดขึ้นเพื่อบูชาพระแม่โพสพ (ข้าว) ซึ่งถือว่ามีพระคุณต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งปวง

การสู้ขวัญข้าว เป็นการรับขวัญข้าว เชื่อว่า “ขวัญ” เป็นสิ่งดี มีสิริ อยู่ประจำกับตัวเป็นสิริมงคล ให้สุขกายสบายใจ หากตกใจ ขวัญก็จะออกจากร่างไปทำให้เสียขวัญ จะเกิดเป็นผลร้ายต่าง ๆ ตามมา

เมื่อข้าวออกรวง และชาวนาจะเก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้ข้าวตกใจ ที่รวงข้าวจะต้องถูกเก็บเกี่ยวก็จะมี การสู้ขวัญข้าว ด้วยถ้อยคำอันเชิญ ที่อ่อนหวาน

ขวัญเอยขวัญข้าว	สาวเจ้าจมา
ไปด้วยกับข้า	เกิดหนาแม่เอย
ขอรวงเรื่องรอง	เหลือทองนำเขย
อย่าตกใจเลย	ขวัญเอยขวัญมา

เมื่อชาวนาเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว นำมาสู่ลานข้าวเพื่อจะนวด ให้เมล็ดข้าวหลุดจากรวงข้าว การกระทำนี้เป็นการกระทำที่กระทบกับ แม่โพสพและแม่พระธรณี(พื้นดินที่เป็นลานข้าว) ดังนั้นก่อนจะนวดข้าว จึงทำพิธีย้ายพระแม่ธรณีออกจากลานเสียก่อน และบอกกล่าวพระแม่ โพสพ โดยนำเครื่องบูชาที่เตรียมไว้มาพร้อมกับคำอธิษฐาน

ข้าแต่พระแม่ธรณี	จงปรานีฟังคำข้า
โปรดย้ายเคลื่อนกายา	อย่าให้ข้าได้ล่วงเกิน
กราบพระแม่โพสพ	ลูกเคารพใช้ท่างเห็น
อภัยเถิดแม่เจ้าเรียว	จะนวดข้าวเหยียบย่ำลง

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี



การสู่ขวัญข้าว

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี





การสู่ขวัญข้าว เป็นประเพณี
ที่ชาวนาจัดขึ้นเพื่อบูชา
พระแม่โพสพ(ข้าว)
ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อ
มนุษย์และสัตว์ทั้งปวง





การสู่ขวัญข้าว เป็นการรับ
ขวัญข้าวเชื่อว่า “ขวัญ”
เป็นสิ่งดี มีสิริอยู่ประจำ
กับตัวเป็นสิริมงคล
ให้สุขกายสบายใจ





หากตกใจ ขวัญก็จะออกจาก
ร่างไปทำให้เสียขวัญ จะเกิด
เป็นผลร้ายต่าง ๆ ตามมา





เมื่อข้าออกรวงและชาวนาจะ
เก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้ข้าวตกใจ
ที่รวงข้าวจะต้องถูกเก็บเกี่ยว
ก็จะมีการสู่ขวัญข้าว
ด้วยถ้อยคำอันเชิญ ที่อ่อนหวาน





ขวัญเอยขวัญข้าว สาวเจ้าจงมา
ไปด้วยกับข้า เถิดหนาแม่เอย
ขอรวงเรียงรอง เหลืองทองน้ำเซย
อย่าตกใจเลย ขวัญเอยขวัญมา





เมื่อชาวนาเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว
นำมาสู่ลานข้าวเพื่อจะนวด
ให้เมล็ดข้าวหลุดจากรวงข้าว





การกระทำนี้เป็นการกระทำ
ที่กระทบกับ แม่โพสพ
และแม่พระธรณี
(พื้นดินที่เป็นลานข้าว)





ดังนั้นก่อนจะนวดข้าว
จึงทำพิธีย้ายพระแม่ธรณี
ออกจากถานเสียก่อน





และบอกกล่าวพระแม่โพสพ
โดยนำเครื่องบูชาที่เตรียมไว้
มาพร้อมกับคำอธิษฐาน





ข้าแต่พระแม่ธรณี จงปราณีฟังคำข้า
โปรดย้ายเคลื่อนกายา อย่าให้ข้าได้ล่วงเกิน
กราบพระแม่โพสพ ลูกเคารพใช้हांเห็น
อภัยเถิดแม่จำเริญ จะนวดข้าวเหยียบย่ำลง





กิจกรรม

แบ่งกลุ่ม ช่วยคิด

ช่วยเขียน ร่วมนำเสนอ





ตอบคำถาม

“ประเพณีสู่ขวัญข้าว”



ใบงานที่ ๑๖

การสืบทอดวัฒนธรรม

คำชี้แจง อ่านเรื่อง การสืบทอดวัฒนธรรม
แล้วตอบคำถาม

ใบงานที่ ๑๖
การสืบทอดวัฒนธรรม

คำชี้แจง อ่านเรื่อง การสืบทอดวัฒนธรรม แล้วตอบคำถาม

๑. การสืบทอดวัฒนธรรม คืออะไร จัดขึ้นเพื่ออะไร

๒. การสืบทอดวัฒนธรรมจะจัดขึ้นเมื่อใด

๓. แม่โพสพ มีบุญคุณต่อมนุษย์อย่างไร

๔. พิธีถวายพระแม่ธรณีออกจากลานนวดข้าว จัดทำขึ้นเพื่ออะไร

๕. หากข้าวมีเมล็ดใหญ่(ขนาดเมล็ดเดียวก็กินอิ่ม) นักเรียนคิดว่า
จะเป็นอย่างไร หรือจะเกิดอะไรขึ้น

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....



กิจกรรม

แบ่งกลุ่ม ช่วยคิด

ช่วยเขียน ร่วมนำเสนอ





สร้างคำใหม่

“ข้าว”

